

محمود فاضلی بیرجندی

با افتخار اعلام می دارم که گردانیده فارسی کتاب ارجمند " تاریخنامه یوحنا سکوپای نیکو " از چاپ بیرون آمد و در دسترس دوستداران تاریخ ایران عزیز است.

این کتاب تاریخ عمومی دنیاست که آغاز آفرینش تا به زمان صدر اسلام را گزارش کرده است. نویسنده این تاریخ، نامش یوحنا و سکوپای شهر نیکو در سرزمین قبطیان بوده است، گیتوس بوم که پس از هجوم عربان به زبان عربی، مصر نامیده شد.

از برجسته ترین نکات این تاریخنامه یکی داستان آفرینش قبطیان است که گزارش آن چیزی است جز از داستان آفرینش عبریان. دیگر افسانه های ترسایان عالم است تا برسد به دوره تاریخی. در آن دوره از جمله، گزارشهایی از قوم آشور دارد و حکومت آنان. داستانی ناب از ریشه قوم پارس دارد و تاریخ پارسیان را باز گفته تا به هخامنشیان رسیده است. در این جا گزارشی دست اول از لشکرکشی کمبوجیه به مصر دارد که اکنون با این ترجمه از کتاب، تنها گزارشی از آن ماجراست که یک قبطی نوشته و در دست پارسی زبانان قرار داده شد.

یوحنا گزارش خودش را از تاریخ به پیش آورده تا به روزگار یورشهای عربها به مملکت قبطیان رسیده است. از زدوخوردهای عربان با قبطیان که بر آیین ترسایی بودند گزارش کرده و هم از همدستی برخی قبطیان با مهاجمان خبرها داده است. درست به مانند آنچه بر ایران گذشته است.

این کتاب برگ دیگر است از کوشش های این دانش آموز رشته تاریخ برای درآوردن برخی از منابع ناب تاریخ دنیا به زبان فارسی. بادا که تاب و نفسی باشد تا این کار را پی بگیرد.